

Bengt Germundsson
Kommunstyrelsens ordförande
bengt.germundsson@markaryd.se
0433-720 10

YTTRANDE

2023-12-11

Yttrande över betänkandet ”Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23)”

Dnr .

Beslut

Markaryds kommun avger följande yttrande till socialdepartementet över betänkandet ”Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23)”.

Bakgrund och sammanfattning

Socialdepartementet har berett Markaryds kommun möjlighet att, senast den 13 december 2023, lämna yttrande över ovan rubricerat betänkande.

Den stora utmaningen för svensk välfärd är att klara kompetensförsörjningen. Reformen inom socialförsäkringssystemet som underlättar och gör det möjligt för vårdnadshavarna att få ihop sitt livspussel är en faktor som kan bidra till att lösa denna utmaning. Av samma skäl är det angeläget att socialförsäkringssystemet bidrar till att värna kvinnors hälsa och välmående under graviditeten. Inom Markaryds kommun är ca 2/3 av de anställda kvinnor, varför det är viktigt att socialförsäkringssystemet för gravida blir så ändamålsenligt som möjligt.

Markaryds kommun tillstyrker förslagen om

- Att det i sjukpenningregelverket ska förtydligas att en gravid inte ska anses vara sjuk om en icke-gravid hade ansetts vara sjuk med motsvarande symtom och arbete.
Kommentar: Det är angeläget att regelverket säkerställer en likabehandling, vilket innebär en mer rättssäker och icke-diskriminerande tillämpning.
- Att taket vid beräkning av den sjukpenninggrundande inkomsten i graviditetspenningen ska höjas till samma nivå som inom sjukpenningen, 10 prisbasbelopp.
- Att alla besvär som orsakas eller förvärras av graviditeten ska beaktas vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning i ett fysiskt påfrestande arbete.
Kommentar: Psykiska besvär har hittills inte utgjort grund för rätten till graviditetspenning. Denna utökning av förmånen är angelägen, men kan innebära vissa gränsdragningsproblem gentemot arbetsgivarens rehabiliteringsansvar, vilket även utredaren påpekar. Ur ett arbetsgivarperspektiv är det viktigt att denna

gränsdragningsproblematik klargörs i det fortsatta arbetet med en kommande proposition.

- Att graviditetspenning ska kunna utgå till och med dagen före faktisk förlossning.
- Att Jämställdhetsmyndigheten ges i uppdrag att bland annat undersöka i vilken utsträckning omplaceringar kommer till stånd och hur de som kommer till stånd fungerar.
- Att Arbetsmiljöverket ges i uppdrag att granska arbetsgivares kännedom om risker i arbetsmiljön för gravida och vid behov föreslå åtgärder för att förbättra denna kännedom. Myndigheten ska även i högre grad bistå arbetsgivare i frågor kring riskbedömningar av gravidas arbetsmiljö.
Kommentar: Det är positivt att Arbetsmiljöverket ges ett tydligt uppdrag att arbeta mer aktivt med råd och stöd samt att sprida information om vad som gäller kring riskbedömningar av gravidas arbetsmiljö. Detta torde även vara till nytta för företagshälsovårdens möjligheter att bistå arbetsgivaren i arbetet med riskbedömningar.
- Att Myndigheten för arbetsmiljökunskap ges i uppdrag att samla aktuell forskning om risker i arbetsmiljön för gravida och sprida denna.
- Att gravida studerande ska ges rätt till ledighet med fortsatt studiestöd vid risker i studiemiljön. I första hand ska dock situationen lösas genom anpassningar och omplaceringar.
- Att tid med graviditetspenning och icke-behovsprövad graviditetspenning ska räknas som överhoppningsbar tid vid fastställande av ramtid i arbetslöshetsförsäkringen. Vidare ska graviditetspenning och icke-behovsprövad graviditetspenning kunna räknas in i den arbetssökandes normalarbetstid.
Kommentar: Se nedan avseende synpunkter angående icke-behovsprövad graviditetspenning.
- Att flerbarnstillägget för andra barnet inom barnbidraget tas bort och att medlen används till att finansiera förslagen i betänkandet.
Kommentar: Riksrevisionen har i sin rapport RiR 2020:09 granskat effektiviteten i flerbarnstillägget i barnbidraget och hur väl flerbarnstillägget i barnbidraget, som är en del av den ekonomiska familjepolitiken, bidrar till att nå dessa mål. Av rapporten framgår bland annat att flerbarnstillägget för barn nummer två inte är ett kostnadseffektivt sätt att förbättra barnfamiljers ekonomiska levnadsstandard. Förslaget till finansiering kan därför vara motiverat, men det är angeläget att först säkerställa att det inte sker någon övervältring av kostnader på kommunerna i form av ökat behov av försörjningsstöd.

Markaryds kommun avstyrker förslagen om

- Att en icke-behovsprövad graviditetspenning ska kunna nyttjas de sista sju kalenderdagarna innan beräknad förlossning och fram till och med dagen före den faktiska förlossningen.

Kommentar: Förslaget innebär i realiteten en utökning av antalet föräldradagar och bör därför inte benämnas som en "icke-behovsprövad graviditetspenning". Markaryds kommun har i sig inget emot att förslaget införs, men nyttjandet ska i så fall vara kopplat antingen till en rätt att ta ut förmånen inom ramen för befintligt antal föräldrapenningdagar eller att utöka antalet föräldrapenningdagar i motsvarande grad som den föreslagna förmånen.

- Att regelverket avseende föräldrapenning samt föräldraledighetslagen bör ses över i syfte att förbättra förutsättningarna för ett jämställt uttag av betald och obetald föräldraledighet efter det att barnet har fötts.

Kommentar: Detta är förslag och insatser som inte ryms inom ramen för utredningen. Markaryds kommun anser att föräldraförsäkringen ska kunna användas av vårdnadshavarna för att lösa deras livspussel, och inte vara ett medel för att uppnå jämställdhetspolitiska mål.

Beslutsunderlag

Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23)

Bengt Germundsson
Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet expedieras till:

Expediera till